

GENER/MARÇ 2010

NUM 29

Línia

Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

L'OBRA DE FABRA, MÉS INTERNACIONAL

Una iniciativa de la UPF, a la qual s'ha sumat l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), ha permès la publicació del llibre *The Architect of Modern Catalan. Pompeu Fabra (1868-1948). Selected writings*, que per primera vegada ofereix una traducció de textos de Pompeu Fabra en anglès. L'obra, publicada per la prestigiosa editorial holandesa John Benjamins, inclou una selecció de 59 textos fonamentals del filòleg, i permetrà la projecció de l'obra fabriana a escala internacional.

Joan Costa, professor del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF, és l'editor de l'obra, l'autor de l'estudi introductori (que conté un resum de la història

social de la llengua catalana, el context cultural en el qual va treballar Fabra i la seva biografia) i qui va escollir els textos que s'hi presenten: principalment, converses filològiques i textos bàsics en què s'estableixen les bases de la llengua catalana moderna. Quant a la traducció de l'antologia, el responsable és Alan Yates, professor emèrit de la Universitat de Sheffield i reconegut lingüista catalanòfil.

El volum, que ha comptat amb la col·laboració del Consell Social de la UPF i l'Institut Ramon Llull, és la culminació de les activitats d'homenatge a Pompeu Fabra que la Universitat va celebrar durant el curs 2006-2007, i va ser presentat durant un acte celebrat el 20 de gener.

- 4 Acord amb l'Oficina Antifrau de Catalunya
- 5 Homenatge a Eugenio Trías
- 6 Roda de premsa amb l'ambaixador dels Estats Units
- 12 Quatre professors de la UPF, en el top ten de ciències socials
- 14 La UPF, entre els cent millors centres d'economia del món
- 19 El president de Portugal visita la UPF

En un món cada vegada més globalitzat en què la mobilitat dels estudiants i dels professors i investigadors és ja una realitat i que s'incrementarà en els pròxims anys, la UPF es planteja la internacionalització del coneixement com una de les seves línies d'actuació estratègica. Una de les conseqüències d'aquesta aposta per atraure el talent internacional és que el nostre campus esdevingui plenament un campus multilingüe, amb tres llengües de treball: català, castellà i anglès. Aquesta és l'opció que han triat les millors universitats del nostre entorn amb llengües minoritàries, i la UPF opta per utilitzar, de manera natural i sense barreres, els tres idiomes a les aules i als seminaris, a les reunions dels òrgans de govern i als actes institucionals.

La voluntat d'internacionalització de la UPF és perfectament compatible amb el seu compromís amb el país i la projecció de la nostra llengua pròpia. Aquesta ferma voluntat s'ha fet palesa amb la iniciativa de la UPF de publicar la primera traducció a l'anglès de l'obra de Pompeu Fabra. Aquesta empresa, concretada amb la publicació al gener del llibre editat per la prestigiosa editorial John Benjamins, ha estat molt ben acollida entre els lingüistes i lexicògrafs d'arreu, perquè fa accessible al món acadèmic i científic l'extraordinària tasca de Fabra com a ordenador i renovador de la llengua catalana moderna.

A més, la publicació d'aquest llibre suposa una oportunitat magnífica per fer arribar a un públic internacional la figura i el treball de Fabra, sense el qual no es pot entendre la llengua i la cultura catalanes actuals. Tot plegat ajudarà al fet que la nostra llengua i Catalunya siguin, a partir d'ara, una mica més conegudes a tot el món.

Publicar Fabra en anglès permet acostar la seva vida i la seva obra a un públic que fins ara desconeixia la seva existència. També té el sentit, vinculat a la vocació oberta i internacional de la universitat, de concebre la figura de Fabra no només des de la nostra particularitat catalana, sinó des d'una perspectiva universal: Fabra entre els millors lingüistes del segle xx, el català Fabra com a patrimoni de tots. La publicació del llibre vol fer de la figura de Fabra, transcendint les contingències de la seva circumstància catalana, una personalitat universal.

Presentació de *The Architect of Modern Catalan*

L'acte de presentació del llibre *The Architect of Modern Catalan. Pompeu Fabra (1868-1948). Selected writings*, que va tenir lloc el 20 de gener a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou, va constar de dues parts: una de caire institucional, en la qual van intervenir Josep Joan Moreso, rector de la UPF; Núria Basi, presidenta del Consell Social de la Universitat; Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC); Josep Bargalló, director de l'Institut Ramon Llull, i Joan Manuel Tresserras, conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació.

L'altra part, més acadèmica —que va tenir lloc prèviament— va constar d'una taula rodona sobre la projecció internacional de Pompeu Fabra. Hi van participar Joan Costa, professor de la UPF i editor de l'obra; Joan Solà, catedràtic de la UB; Xavier Lamuela, catedràtic de la Universitat de Girona; Joan Martí, president de la Secció Filològica de l'IEC; i Josep M. Murgadas, catedràtic de la Universitat de Barcelona.

DESQUERRA A DRETA: J. BARGALLÓ, J. M. TRESSERRAS, S. GINER, C. PEREZ, J. J. MORESO, N. BASI I J. COSTA

Més ordinadors portàtils en servei de préstec

La UPF i Toshiba Information Systems han subscrit un conveni de col·laboració que té per objectiu impulsar l'ús d'ordinadors portàtils entre els estudiants de la Universitat,

mitjançant el servei de préstec d'equips a la Biblioteca. En virtut d'aquest acord, els estudiants de la UPF podran gaudir dels 120 nous ordinadors portàtils que aportarà Toshiba —dels quals, 30 de manera gratuïta—, amb connexió a Internet via Wi-Fi. Aquests ordinadors, que podran ser utilitzats durant un màxim de quatre hores, es repartiran entre les diferents seus de la Biblioteca.

El conveni va ser signat l'11 de febrer per Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i Xavier Pascual, vicepresident sud d'Europa de Toshiba i president de Toshiba Espanya. Entre d'altres càrrecs d'ambdues institucions, també hi van ser presents Daniel Serra, vicerector d'Economia, Recursos d'Informació i Relacions Institucionals de la UPF, i Pau Ortiz, director de Toshiba Catalunya.

JOSEP JOAN MORESO I XAVIER PASCUAL

La revista del Consell d'Estudiants es renova

Àgora UPF, la revista editada pel Consell d'Estudiants de la UPF, va publicar el passat mes de gener el seu número 3, i va començar una nova etapa marcada per una renovació del seu format i continguts; més de 2.000 exemplars se'n van difondre —acompanyats d'una performance del grup teatral Patates amb Suc— amb l'objectiu d'obrir les seves pàgines a la col·laboració de la comunitat universitària, arribar a tots els estudiants de la Universitat i recollir l'ampli ventall de temes que puguin ser del seu interès.

La renovada revista, que tindrà una periodicitat trimestral, respon a les diferents inquietuds intel·lectuals latents entre el col·lectiu estudiantil. En aquesta nova etapa, *Àgora UPF* inclourà habitualment, en les seves pàgines, un editorial, notícies d'actualitat, una entrevista, seccions sobre els àmbits universitari i cultural (aquesta darrera amb crítiques literàries, cinematogràfiques i televisives) i un apartat de cartes al lector.

Elena Larrauri, vicerectora de Relacions Internacionals

Elena Larrauri, catedràtica de Dret Penal i Criminologia de la UPF, va ser nomenada pel rector Josep Joan Moreso com a nova vicerectora de Relacions Internacionals. La presa de possessió va tenir lloc el 13 de gener, al començament de la reunió del Consell de Direcció, en presència del rector i de l'anterior vicerectora, María Morras, que va ser-ne rellevada per raons personals i professionals.

La professora Larrauri és doctora en Dret Penal per la UAB (1986), en la qual va impartir docència. També va exercir com a professora visitant a la Universitat d'Hamburg (1994-95), i va dur a terme tasques de recerca a Jerusalem (1989), Oslo (1996) i a la Universitat de Nova York (1997-98). Actualment dirigeix el grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció i el màster interuniversitari en Criminologia i Execució Penal de la UPF. Les seves principals àrees de recerca són la teoria criminològica, els puniments comunitaris i les dimensions de gènere d'aplicació a les polítiques de justícia criminal.

D'altra banda, la professora Morras, donat que és membre, a títol personal, del Comitè de Direcció del Consell

El programa va ser presentat al sector empresarial el passat 4 de març, en un acte que va tenir lloc a l'Hotel Campus de la UAB. Els rectors de les universitats que integren l'A4U, Ana Ripoll (Autònoma de Barcelona), José María Sanz (Autònoma de Madrid), Josep Joan Moreso (Pompeu Fabra) i Daniel Peña (Carlos III de Madrid), van exposar als representants de diverses empreses de Barcelona i de Madrid aquest programa innovador.

El Programa de Formació per a la Inserció Laboral de Doctors de l'A4U constarà de 30 hores de docència, estructurada en tres sessions de 10 hores, totalment compatibles amb la realització del doctorat i adreçat tant a doctors recents com a doctorands del darrer any, de qualsevol especialitat. Les sessions tindran tres temàtiques concretes: la gestió de projectes, la innovació, i les competències i funció directiva. En la primera edició del curs es formarà un total de 40 estudiants, deu per cada una de les universitats participants.

D'altra banda, el mateix 4 de març, també a la UAB, l'Assemblea General de l'Associació va aprovar la modificació dels seus estatuts i va renovar els membres de la seva junta directiva. La presidència de l'Associació s'exercirà, a partir d'ara, de manera rotatòria cada dos anys, per ordre alfabètic d'universitats, sistema que ha fet que la primera presidenta de l'A4U sigui la rectora de la UAB, Ana Ripoll.

ELS RECTORS JOSEP JOAN MORESO, ANA RIPOLL, DANIEL PEÑA I JOSÉ M. SANZ

HOMENATGE A EUGENIO TRÍAS

El 18 de gener, la UPF va retre un sentit homenatge a Eugenio Trías Sagnier, professor emèrit de la Universitat, per la seva trajectòria acadèmica i contribució en la creació i impuls de l'Institut Universitari de Cultura de la Universitat, del qual va ser el primer director. L'acte va tenir lloc a la sala de graus Albert Calsamiglia, presidit pel rector Josep Joan Moreso, que va destacar el prestigi que el professor Eugenio Trías aportava a la Universitat. Segons Moreso, "molts estudiants i professors han vingut a la UPF perquè és aquí on ensenya Trías".

El primer parlament va anar a càrrec del director de l'editorial Galaxia Gutenberg, Joan Tarrida, que va presentar el darrer llibre de Trías: *Creaciones filosóficas I y II*, i tot seguit va prendre la paraula el professor del Departament d'Humanitats de la UPF, Fernando Pérez-Borbujo, que va elogiar l'homenatjat per "no haver renunciat mai a la metafísica" i haver fet una "aposta arriscada" amb els seus llibres. "Eugenio Trías encarna l'essència d'allò que tots nosaltres volem ser: filòsofs", va sentenciar posteriorment Amador Vega, professor del mateix departament; mentre el catedràtic d'Estètica, Rafael Argullol, destacava la "capacitat creativa" de Trías i es mostrava "orgullós" per poder dir que és amic seu.

Després dels parlaments, Josep Joan Moreso li va lliurar una medalla commemorativa, moment en què la sala en ple es va aixecar i va aplaudir un emocionat Trías. L'emèrit professor va reconèixer estar "profundament agraït" per "l'aventura" que ha recorregut amb els seus companys a la UPF; una aventura docent que per a ell "és tan important com l'aventura de l'escriptura". El rector va clausurar l'acte amb més paraules d'agraïment.

Eugenio Trías (Barcelona, 1942), a part de professor de la UPF des del 1992, també és articulista, conferenciant i autor de més de trenta llibres, alguns dels quals meritoris de diversos guardons.

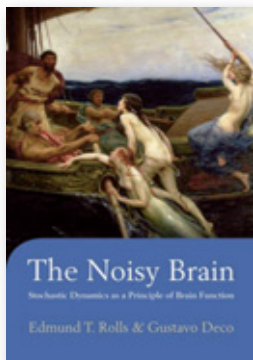
EUGENIO TRÍAS
RECOLLINT LA MEDALLA
I DIRIGINT UNES PARAULES

THE NOISY BRAIN, UN LLIBRE DE GUSTAVO DECO

El comportament del cervell allunyat de l'equilibri ha esdevingut cabdal en l'evolució de la nostra espècie. Aquesta propietat aleatòria i estocàstica del cervell en el processament de la informació és fonamental per entendre el seu funcionament, i és el tema principal a *The Noisy Brain*, una obra que ha publicat Oxford University Press. El professor Gustavo Deco, director del Grup de Neurociència Computacional del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions de la UPF i investigador ICREA, n'és coautor, conjuntament amb el professor Edmund T. Rolls.

La recerca duta a terme per aquests científics en els darrers anys ha posat de manifest que el peculiar comportament del cervell té molt a veure amb la presa de decisions, la percepció, la memòria a llarg i a curt termini, l'atenció i, fins i tot, està en relació amb funcions cognitives superiors intrínsecament pròpies de l'ésser humà, com ara la creativitat.

RODA DE PREMSA AMB L'AMBAIXADOR DELS EUA

L'ambaixador dels Estats Units a Espanya i Andorra, Alan D. Solomont, va finalitzar la seva primera visita oficial a Barcelona oferint una conferència de premsa als estudiants de primer curs de la llicenciatura en Periodisme. La sessió, en el marc de la Jornada de Simulació Professional que cada any organitzen aquests estudis, va tenir lloc el 5 de març, a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou.

ALAN D. SOLOMONT RESPONENT LES PREGUNTES DELS ESTUDIANTS

Solomont va ser rebut a l'entrada del campus per Daniel Serra, vicerector d'Economia, Recursos de la Informació i Relacions Institucionals; Josep M. Casasús, degà de la Facultat de Comunicació, i Salvador Alsius, director de la titulació de Periodisme. Abans de dirigir-se a l'auditori, la comitiva va visitar breument diferents instal·lacions del campus.

Després de ser presentat pel professor David Caminada, Solomont va començar amb un breu parlament sobre "The Obama Administration at One Year: Have Politics in America Changed?", que va servir de pròleg a les intervencions dels estudiants. Al llarg d'una hora, l'ambaixador va respondre sense embuts totes les preguntes dels estudiants, relacionades amb diferents temes de l'actualitat nord-americana — com ara l'Afganistan, la reforma sanitària o la presó de Guantánamo — i catalana — com és el cas de les consultes sobiranistes.

ELS REPTES ÈTICS DE LES TECNOLOGIES I LA SALUT

En els darrers anys, l'expansió d'Internet ha portat canvis substancials en l'àmbit de la salut que afecten no només a l'accés de la informació, sinó també a les relacions existents entre els usuaris, els professionals mèdics, la indústria i els investigadors.

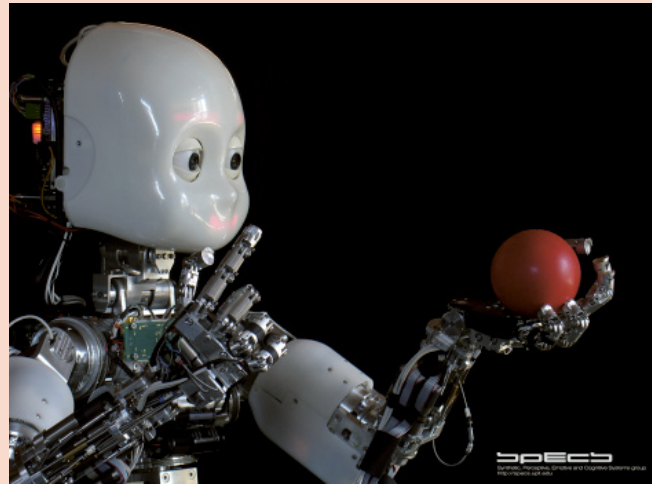
El monogràfic *Retos éticos de la e-salud*, en què ha col·laborat Gemma Revuelta, sotsdirectora de l'Observatori de la Comunicació Científica de la UPF i que ha publicat la Fundació Víctor Grífols i Lucas, dins de la col·lecció Cuadernos, vol aprofundir en tots aquests aspectes que les noves tecnologies de la informació i les comunicacions plantegen i en els reptes ètics que impliquen.

Aquest document té com a objectiu mostrar i debatre sobre les múltiples dimensions en què es desenvolupa el concepte de "salut electrònica" en els éssers humans des de diferents punt de vista. Per fer aquest document, hi han contribuït diferents grups de treball integrats per estudiants del màster en Comunicació Científica i Mèdica de l'IDEC-UPF, que han recopilat documentació i han estudiat de manera exhaustiva cada àmbit relacionat amb la salut electrònica.

L'Icub, convidat especial a *El Hormiguero*

El conegut magazín televisiu *El Hormiguero*, que emet en directe la cadena Cuatro, va comptar el 18 de febrer amb un convidat molt singular: l'Icub, el robot humanoide d'última generació del Grup de Recerca en Sistemes Sintètics Perceptius, Emotius i Cognitius (SPECS). L'Icub va mostrar als espectadors la seva habilitat i destresa manual i els moviments i tasques que li permeten, per exemple, agafar i sostenir una pilota. A més, el presentador Pablo Motos i el científic Flipy van entrevistar Paul Verschure, professor investigador ICREA i director del grup SPECS.

Mitjançant el projecte RobotCub, la Unió Europea aposta per la recerca i el desenvolupament en l'àrea dels sistemes cognitius, la interacció i la robòtica. Un concurs internacional va decidir cedir de manera permanent al grup SPECS l'únic robot d'aquestes característiques existent actualment a l'Estat. El robot és de dimensions petites —mesura 104 cm i pesa 22 quilos—, i el seu cost està estimat en uns 200.000 euros. L'Icub disposa d'una tecnologia que li permet executar tasques relacionades amb l'atenció visual, la interpretació musical, l'exercici físic o la destresa manual, com ara agafar i sostenir una pilota.

L'Icub

UN CENTENAR DE JOVES VISITEN L'ESUP

Com en edicions anteriors, l'Escola Superior Politècnica (ESUP) va organitzar el 3 de febrer, en el marc d'Escolab, una jornada per difondre la recerca que estan duent a terme diversos grups del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions, amb l'objectiu de despertar l'esperit investigador entre els més joves. Els visitants van tenir l'oportunitat de conèixer les modernes instal·lacions del campus de la Comunicació - Poblenou.

Els estudiants, després d'una presentació de l'Escola a l'auditori, van poder conèixer els projectes que porten a terme els grups de recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de la Simulació en Biomedicina (CISTIB); Tecnologies Interactives (GTI); Tecnologia Musical (GTM); Internet of Things and Ambient Intelligence Lab; Sistemes Sintètics, Perceptius, Emotius i Cognitius (SPECS), i Experimentació en Comunicació Interactiva.

En aquesta nova edició d'Escolab, organitzada pels professors del Departament Lluís Garrido i Vanesa Daza, van assistir un centenar d'alumnes, provinents del segon curs del batxillerat tecnològic de l'Escola Sagrat Cor de Sarrià, de primer curs de batxillerat de l'Institut d'Ensenyament Secundari Front Marítim i de les MM Concepcionistes, ambdós de Barcelona, així com també de primer curs de batxillerat de l'Institut d'Ensenyament Secundari de Sant Esteve Sesrovires (Baix Llobregat), acompanyats dels seus respectius professors.

REUNIÓ D'INICI DEL PROJECTE cvREMOD

El 10 de febrer, va tenir lloc la primera reunió del consorci cvREMOD: Convergència de Tecnologies Mèdiques per a la Gestió Integral de la Remodelació Cardiovascular, del qual Alejandro Frangi, director del Grup de Recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de Simulació en Biomedicina, n'és el coordinador científic i tècnic.

El projecte, coordinat per l'Hospital Quirón Barcelona, va ser aprovat en el marc de la cinquena convocatòria del Programa CENIT-E del Ministeri de Ciència i Innovació, del qual va obtenir un finançament de 25 milions d'euros

per a l'estudi de les malalties cardiovasculars, una de les principals causes de mort a escala mundial, amb un important impacte social i econòmic per als sistemes sanitaris.

cvREMOD té com a objectiu la utilització de les noves tecnologies de la imatge i la simulació per poder quantificar i comprendre els mecanismes de remodelatge cardiovascular per tal d'ajudar al diagnòstic; millorar en el coneixement de la fisiologia i la patologia d'aquests mecanismes; optimitzar la planificació i la presa de decisions terapèutiques personalitzades i millorar el seguiment i la prevenció de futures malalties.

BECA MARIE CURIE PER A ROBERTO SUÁREZ

Roberto Suárez, investigador i professor associat del Departament de Comunicació, ha obtingut una beca Marie Curie de la Unió Europea, valorada en 162.000 euros, per fer el seu projecte de recerca postdoctoral.

Gràcies a aquest ajut, l'investigador analitzarà les estratègies per redefinir i reposicionar el servei públic de televisió a l'escenari mediàtic multiplataforma (televisió digital, Internet, mòbils, etc.). Amb aquest objectiu, el seu estudi compararà els casos d'Alemanya, Espanya i Polònia, tres països representatius de diferents models de servei públic de ràdio i televisió a la Unió Europea. La investigació es farà al Hans Bredow Institute for Media Research, que està vinculat a la Universitat d'Hamburg (Alemanya), i és un dels centres més prestigiosos en l'àmbit de la recerca en comunicació.

SEXE I CONTROL DE L'EMBARÀS A QUIRAL SALUD

La Fundació Vila Casas i l'Observatori de la Comunicació Científica han publicat el quadern número 30 de *Quiral Salud*, "Sexo y control de embarazo", una iniciativa que s'emmarca dins el projecte "Informe Quiral. Medicina i mitjans de comunicació" que, des de fa dotze anys, té com a objectiu fomentar el debat social i la informació en temes de l'actualitat mèdica i sanitària.

Aquest quadern recull l'anàlisi dels nous reptes que planteja la democratització de les noves tècniques de reproducció assistida com ara la vitrificació d'òvuls o la diagnòsi genètica preimplantacional, així com el debat sobre canvis legislatius que totes aquestes novetats han motivat.

La selecció del tema s'ha fet d'acord amb els resultats de l'Informe Quiral, una anàlisi anual de les notícies mèdiques i sanitàries publicades en la premsa espanyola, una manifestació dels temes sanitaris que més preocupen la nostra societat.

DOCUMENTALS DE LA UPF ES PROJECTEN A ROTTERDAM

L'edició d'enguany del Festival Internacional de Rotterdam (IFFR 2010) va presentar una selecció de films catalans que han estat desenvolupats i realitzats en col·laboració amb la UPF i el màster en Documental de Creació de l'IDEC-UPF. Els films seleccionats, que es van projectar entre el 29 de gener i el 6 de febrer a la secció "Signals: Pompeu Fabra", han estat dirigits per directors relacionats amb el màster en Documental de Creació de la UPF i amb els Estudis de Comunicació Audiovisual de la Universitat. Es tracta de noms tan reconeguts com els professors José Luis Guerín i Ricardo Íscar, i també d'alguns dels seus nous talents com Isaki Lacuesta, Abel Roure, Carla Subirana o German Berger.

El programa va comptar amb novetats com el documental de Ricardo Íscar, *Dansa als esperits*, *El ex-boxeador*, de Víctor García; *Nadar*, de Carla Subirana; *B-Side*, de la cineasta Eva Vila (que és també coordinadora del màster en Documental de Creació); *Ich bin Enric Marco*, de Santiago Fillol i Lucas Vermal; o *La terra habitada*, d'Anna Sanmartí, produït per una altra de les coordinadores del màster, Marta Andreu. També la secció "Tiger Awards" va incloure el film *Los condenados*, d'Isaki Lacuesta.

ELS FILLS D'AGUSTÍ CENTELLES S'EXPLIQUEN A PERIODISME

DANIEL ARASA, OCTAVI CENTELLES
I SERGI CENTELLES

Octavi i Sergi Centelles, fills del fotògraf Agustí Centelles, van explicar a la UPF, el passat 4 de març, per què van decidir vendre el llegat fotogràfic del seu pare al Ministeri de Cultura en lloc de fer-ho a la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i ho van explicar en el decurs d'una classe de l'assignatura Periodisme de Fonts, dels Estudis de Periodisme, impartida pel professor Daniel Arasa.

En l'acte, els dos germans van exposar els fets i motius que els han portat a vendre aquestes imatges al Ministeri, venda que ha suposat que les instantànies s'exposin al Centro Documental de la Memoria Histórica de Salamanca i no pas a Catalunya, i van assegurar que si les haguessin venudes als Estats Units ningú no s'hagués queixat. Un cop finalitzada l'exposició, els alumnes van tenir l'oportunitat de fer-los totes les preguntes que van voler.

RECOPILOCACIÓ DE L'OBRA PERIODÍSTICA DE MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN

El professor Francesc Salgado, investigador del Grup de Recerca en Periodisme (GRP) del Departament de Comunicació, ha recopilat la producció periodística del polifacètic escriptor Manuel Vázquez Montalbán (1939-2003), després d'un treball de classificació i selecció efectuat entre els més de 9.000 articles que conformen el seu llegat periodístic.

El 19 de febrer va tenir lloc l'acte de presentació del primer volum —dels tres que constarà—, que ha estat publicat per l'editorial Debate amb el títol *Manuel Vázquez Montalbán. Obra periodística (1960-1973)*. *La construcció del columnista*, i que comprèn l'obra del periodista Vázquez Montalbán des de la dictadura fins a la transició democràtica.

Francesc Salgado es va doctorar a la UPF el maig del 2009 amb la tesi "La construcció de la identitat periodística de Manuel Vázquez Montalbán: de la censura a la transició (1960-1978)", dirigida pel professor Jaume Guillaumet, coordinador del GRP.

FRANCESC SALGADO

HISTÒRIA DE LA DIVULGACIÓ CIENTÍFICA

El 17 de desembre, l'Observatori de la Comunicació Científica del Departament de Comunicació de la UPF i l'Institut d'Educació Contínua (IDEC-UPF) van celebrar l'acte de cloenda de la XIV edició del màster en Comunicació Científica, Mèdica i Ambiental amb la presentació del llibre *Història de la divulgació científica* (IEC i Eumo Editorial), recentment publicat i del qual és autor Sergi Cortiñas, professor agregat del Departament de Comunicació. El llibre té els seus orígens en la tesi doctoral de l'autor, que va estar dirigida pel catedràtic de la UPF Josep Maria Casasús.

L'obra del professor Cortiñas descriu i interpreta els episodis i personatges fonamentals de la història de la divulgació científica a Occident. Una de les principals aportacions de l'obra és precisament la identificació i comparació de quatre tradicions (italorenaixentista, francesa, prussianoalemanya i anglosaxona) en la història de la divulgació i les seves principals figures.

PANACEA, UN PROJECTE LINGÜÍSTIC INTEGRAL

Els passats dies 21 i 22 de gener va tenir lloc al campus de la Comunicació - Poblenou la reunió d'inici del projecte europeu PANACEA (Platform for the Automatic, Normalized Acquisition of Language Resources for Human Language Technologies). Aquest projecte està coordinat pel Grup de Tecnologies dels Recursos Lingüístics, que dirigeix Núria Bel, investigadora de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada i professora del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF.

ELS PARTICIPANTS A LA REUNIÓ DEL PROJECTE PANACEA

L'objectiu de PANACEA és la producció, progressivament automatitzada, de recursos lingüístics en totes les etapes: adquisició, producció, actualització i manteniment. Aquesta automatització reduirà el cost, el temps i l'esforç humà de manera significativa, garantint-ne el servei.

Un repte estratègic per a Europa en l'actual economia globalitzada és superar les barreres lingüístiques a través de mitjans tecnològics. Les expectatives de milions de ciutadans a tot el món se centren principalment en les possibilitats que brinda la traducció automàtica, tant del llenguatge oral com de l'escrit, per afavorir la comunicació i el lliure intercanvi de coneixements.

ELS CIUTADANS CONEIXEN POC ELS POLÍTICS

En la representació estereotipada dels polítics, el públic queda exclòs de les negociacions, de les converses de passadís, telèfon, fax o correu electrònic que tenen lloc en els moments de major tensió en la presa de decisions. Els pocs estudis sistemàtics centrats en aquesta perspectiva interna es troben en l'antropologia, la sociolingüística i en la recerca interdisciplinària sociopolítica.

Per debatre sobre aquest tema, el Grup d'Estudis del Discurs (GED), que coordina Helena Calsamiglia, investigadora del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge, va rebre el 3 de març la professora Ruth Wodak, de la Universitat de Lancaster (Regne Unit), que va impartir la conferència "Discourse and / in Politics: *Politics as Usual* on the European Stage".

La ponent, que va ser convidada pel professor Teun Van Dijk, és una experta en l'estudi de la gènesi de la presa de decisions en les comissions parlamentàries i les sessions plenàries dels eurodiputats al Parlament Europeu a Estrasburg. Amb un enfocament etnogràfic, va defensar la tesi segons la qual el coneixement que tenen els ciutadans sobre el comportament dels polítics és molt limitat.

LES DIFERENTS CONCEPCIONS DEL PAISATGE

El Departament d'Humanitats, l'Observatori del Paisatge i l'Institut Universitari de Cultura de la UPF van organitzar el seminari Teoria i Paisatge. Reflexions des de Mirades Interdisciplinàries, que va tenir la voluntat de crear un espai de debat sobre el concepte de paisatge, els corrents més recents que l'han estudiat i les seves aplicacions teòriques i pràctiques, tot plegat a partir d'una dialèctica interdisciplinària.

El seminari, que va tenir lloc els dies 25 i 26 de febrer a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda, es va posar en marxa amb un acte d'inauguració presidit pel rector Josep Joan Moreso. Hi van intervenir Jordi Ibáñez, director del Departament d'Humanitats, i Estela Ocampo, directora de l'Institut Universitari de Cultura. El seminari es va estructurar en diverses ponències i taules rodones, amb la presència de professors provinents de diferents universitats europees, experts en geografia, història, art, filosofia, urbanisme o arquitectura, que van tractar sobre el paisatge a partir de les seves respectives disciplines d'estudi.

MARIA EUGÈNIA AUBET, MEDALLA NARCÍS MONTURIOL

M. EUGÈNIA AUBET

Semmler, catedràtica de Prehistòria de la UPF. El seu àmbit de recerca se centra en l'arqueologia del colonialisme fenici, des de la perspectiva de l'explotació socioeconòmica, la seva estructura social i comercial i el context polític que va afavorir la seva expansió a Occident.

La professora Aubet dirigeix l'equip del Laboratori d'Arqueologia del Departament d'Humanitats de la Universitat i és la investigadora principal del projecte "Necròpolis de Tir-al-Bass", que duu a terme a la ciutat libanesa de Tir conjuntament amb arqueòlegs d'aquest país.

El 16 de desembre, el govern de la Generalitat va acordar concedir a tretze investigadors i a tres entitats la Medalla i la Placa Narcís Monturiol, respectivament, per la seva contribució al progrés científic i tecnològic.

Entre els investigadors guardonats amb la Medalla Narcís Monturiol hi va haver Maria Eugènia Aubet

JAUME VENTURA REP UN IMPORTANT AJUT A LA RECERCA

Jaume Ventura, professor a la UPF, a la Barcelona GSE i investigador sènior del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI), ha rebut un *advanced grant*, dotat amb un milió d'euros pel seu projecte "Asset Bubbles and Economic Policy", que haurà de desenvolupar durant els propers cinc anys.

Amb aquest, el Departament d'Economia i Empresa ja ha aconseguit

JAUME VENTURA

set ajuts del Consell Europeu de Recerca: tres *advanced grants* (Jordi Galí, Jaume Ventura i Joachim Voth), i quatre *starting grants* (Jan Eeckhout, Gino Gancia, Nicola Genaioli i Marta Reynal-Querol). La UPF és la universitat europea que ha aconseguit més distincions en Economia i el centre més reconegut,

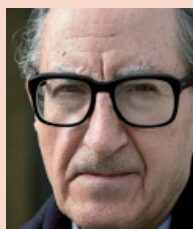
superant en aquest indicador de qualitat de la recerca altres institucions de prestigi, com la London School of Economics, que n'ha aconseguit quatre.

QUATRE PROFESSORS DE LA UPF, EN EL TOP TEN DE CIÈNCIES SOCIALS

ANDREU
MAS-COLELL

VICENÇ NAVARRO

JORDI GALÍ

XAVIER
SALA I MARTÍN

L'Institut Lauder de Gestió i Estudis Internacionals de la Universitat de Pennsilvània (EUA) acaba de publicar la primera edició de la classificació anual dels científics espanyols més citats en ciències socials. Es tracta d'un rànquing que mesura l'impacte mundial de la productivitat investigadora en l'àmbit de les ciències socials a escala internacional.

Segons aquesta institució, quatre professors de la UPF es troben entre els deu investigadors més influents de la ciència social espanyola. Concretament, els científics espanyols més citats han estat sis economistes, entre els quals hi ha els professors del Departament d'Economia i Empresa de la UPF Andreu Mas-Colell, en tercer lloc; seguit de Jordi Galí, en la quarta posició, i Xavier Sala i Martín, que ocupa el setè lloc.

La resta de científics destacats en aquest *top ten* són quatre sociòlegs, entre els quals figura el professor Vicenç Navarro, del Departament de Ciències Polítiques i Socials de la UPF, com a cinquè investigador espanyol més citat en l'àmbit de les ciències socials al món.

UN MODEL DE GOVERNABILITAT REGIONAL PER A MERCOSUR

A mitjans de gener, el grup de recerca Observatori de les Relacions amb l'Amèrica Llatina (ORLA) va aconseguir un ajut de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament del govern espanyol, en el marc del Programa de Cooperació Universitària i Recerca Científica. L'ajut concedit, en la modalitat de projectes conjunts de recerca, durà a terme el treball "Els canvis en la infraestructura regional i els seus impactes ambientals en la millora de la governabilitat i de la institucionalitat de Mercosur. Una perspectiva interdisciplinària i comparada".

L'investigador principal del projecte és Manuel Cienfuegos, membre d'ORLA i professor de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals del Departament de Dret de la UPF. L'equip del projecte està integrat per catorze investigadors provinents, a més de la UPF, de quatre universitats de l'Amèrica Llatina, concretament de la Universidad Nacional de La Plata (Argentina), la Universidad de la República (Uruguai), la Universidad de los Andes (Veneçuela) i la Universidad Dr. José Matías Delgado (El Salvador).

LA FILOSOFIA ANALÍTICA, TEMA D'UN AJUT CONSOLIDER

El projecte "Pensamientos y hechos en perspectiva" (PERSP) va ser seleccionat com a Consolider dins el programa Consolider Ingenio-2010 amb un finançament de dos milions d'euros per al període 2009-2013. Està coordinat pel professor Manuel García Carpintero (UB) i Josep Joan Moreso n'és l'investigador principal del Grup de Recerca de Filosofia del Dret de la UPF. Altres grups de recerca que hi participen estan adscrits a les universitats Autònoma de Barcelona, Girona i València.

PERSP és un projecte que ajudarà a fer més visible la filosofia analítica al nostre país, posant de relleu que hi ha una massa crítica d'investigadors en aquesta línia que tenen ja una projecció internacional. Alguns dels seus components més destacats i de renom internacional són Max Kölbel, Carl Hofer, Sven Rosenkranz, Paula Casal, Genoveva Martí i Josefa Toribio.

L'equip d'investigadors treballa en un ampli ventall de temes filosòfics, que van des de l'ontologia fins a la semàntica, passant per l'estudi dels valors i les normes. La concessió d'aquest ajut suposarà una oportunitat única per consolidar el màster interuniversitari oficial en Filosofia Analítica, el coordinador del qual per la UPF és Josep Maria Vilajosana, catedràtic de Filosofia del Dret.

DEBAT SOBRE LA CORRUPCIÓ

La V Jornada Ernest Lluch de Ciències Polítiques i Socials, organitzada per la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la UPF i la Fundació Ernest Lluch, va pretendre enriquir l'anàlisi i la reflexió sobre la corrupció pública.

La Jornada, que es va presentar sota el lema "El control de la corrupció. Instruments i indicadors per a la seva anàlisi", va tenir lloc el 18 de febrer a l'auditori del campus de la Ciutadella. La benvinguda va estar presidida pel rector Josep Joan Moreso, i hi van intervenir Jordi Guiu, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la UPF, i Joaquim Llach, director-gerent de la Fundació Ernest Lluch.

La sessió es va dividir en dues parts: una conferència a càrrec d'Antonio Garrigues Walker, membre del Consell de Direcció de Transparència Internacional-Espanya; i una taula rodona, moderada per Mariona Ferrer, professora del Departament de Ciències Polítiques i Socials de la UPF, en la qual van participar Josep Maria Carreras, exsíndic de la Sindicatura de Comptes de Catalunya; Albert Recio, vicepresident de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB), i Carlos Jiménez Villarejo, jurista i excap de la Fiscalia Especial Anticorrupció.

JOSEP M. CARRERAS, CARLOS JIMÉNEZ, ALBERT RECIO I MARIONA FERRER

TROBADA CIENTÍFICA ESPANYA-FILIPINES

Amb motiu de la celebració de la Tribuna Espanya-Filipines, que va tenir lloc per primera vegada a Barcelona el 22 i 23 de febrer, la UPF va ser la seu d'un acte paral·lel: la II Trobada Científica Espanya-Filipines 2010, organitzada pel Grup d'Estudis d'Àsia i el Pacífic de la UPF, Casa Àsia i el CSIC. En aquesta jornada, que es va celebrar el 22 de febrer, reconeguts experts internacionals en aquest camp van analitzar les dinàmiques de transformació d'aquest país asiàtic, administrat en el passat per Espanya i els Estats Units.

La inauguració de la jornada, que va portar per títol "Filipines, un país entre dos imperis", va estar presidida per Elena Larrauri, vicerectora de Relacions Institucionals de la UPF. Els encarregats de donar el tret de sortida van ser Jesús Sanz, director general de Casa Àsia; Eduardo Manzano, director del Centro de Ciencias Humanas y Sociales (CSIC); Ambeth Ocampo, director del National Historical Institute de Filipines, i Ignasi Cardelús, delegat de Presidència i Relacions Institucionals de l'Ajuntament de Barcelona. El programa es va dividir en quatre grans blocs, que van tractar, respectivament, sobre la vida pública a les Filipines; la seva economia i les relacions internacionals, la cultura política existent i l'experiència dels espanyols residents al país asiàtic.

SEMINARI COREÀ-ESPANYOL SOBRE INTERNACIONALITZACIÓ

Diferents experts en economia, en gran part professors de la UPF i de la Universitat Nacional de Seül (Corea del Sud), van participar el 9 de febrer en el seminari Estratègies cap a la Internacionalització: la Regionalització i la Globalització. L'Experiència Comparada de Corea del Sud i d'Espanya. Aquesta va ser la segona trobada entre aquests dos països, un any després de la primera, celebrada a Seül.

En la cerimònia inaugural, que va ser presidida pel rector Josep Joan Moreso, hi van participar Roser Clavell, viceconsellera d'Affers Exteriors i de Cooperació Internacional i secretària general del Patronat Catalunya Món; Tae-Ho Bark, degà de l'Escola de Postgrau d'Estudis Internacionals de la Universitat Nacional de Seül; Josep Maria Cervera, responsable de la divisió internacional de la Cambra de Comerç de Barcelona; Rafael Bueno, director de Política, Societat i Diàleg Orient-Occident de Casa Àsia, i Fernando Guirao, titular de la càtedra Jean Monnet d'Història de la Integració Europea a la UPF i coordinador de les jornades.

Les conclusions extretes d'aquestes trobades serviran per elaborar un llibre, que voldrà mostrar les diferents experiències d'internacionalització d'aquests dos països geogràficament molt distants, però amb aspectes socioeconòmics semblants.

JOSEP JOAN MORESO I ROSER CLAVELL (AL CENTRE), AMB ELS PARTICIPANTS DEL SEMINARI

L'ONU CERCA PERSONAL A LA UPF

Totes aquelles persones que hagin desitjat alguna vegada treballar a l'ONU van poder saber quins són els requisits que demana i les places vacants que ofereix l'organització internacional. L'Oficina d'Inserció Laboral (OIL) va organitzar una xerrada el 29 de gener durant la qual treballadors de les Nacions Unides van donar a conèixer quines són les oportunitats de treball, les vacants actuals, el programa de passanties o els concursos de contractació local que ofereix aquesta institució.

L'acte, que va estar presidit per la vicerectora d'Estudiants, Emma Rodero, es va adreçar a estudiants d'últim curs de tots els estudis, estudiants de màster, estudiants de postgrau i membres del Programa UPF Alumni, que van poder entrevistar-se directament (en grups petits) amb els representants de l'ONU i presentar la seva candidatura.

EMMA RODERO (AL CENTRE) I DOS REPRESENTANTS DE L'ONU

JORNADA DEDICADA A QUIM MONZÓ

Monzoniana. Lectures de Quim Monzó és el lema de la jornada emmarcada en el màster en Creació Literària de la UPF, en la qual una dotzena d'experts —entre crítics, escriptors, editors i docents— van analitzar l'obra literària de Quim Monzó, a partir dels diferents aspectes que la caracteritzen. La jornada, que es va celebrar el 3 de febrer, va estar organitzada pel màster en Creació Literària i el Departament d'Humanitats de la UPF, en col·laboració amb el centre Arts Santa Mònica i la Institució de les Lletres Catalanes.

Les diferents sessions literàries van incloure una sèrie de ponències (que en un futur publicarà Quaderns Crema en un llibre), seguides de debat, en què van participar Julià Guillamon, Jaume Vallcorba, Joan Antonio Masoliver, Margalida Pons, Magí Camps, Albert Pla Nualart, Toni Sala, Jordi Galves, Antoni Mestre, i els professors de la UPF Manel Ollé i Eloy Fernández Porta. La jornada, plantejada com a complement a l'exposició sobre la figura de Quim Monzó ubicada a les instal·lacions d'Arts Santa Mònica, va culminar al vespre amb la presentació, en aquest centre cultural, del llibre-catàleg de la mostra.

LA UPF, ENTRE ELS CENT MILLORS CENTRES D'ECONOMIA DEL MÓN

La Universitat de Tilburg (Països Baixos) ha elaborat el top 100 d'universitats líders en recerca en economia, un rànquing calculat a partir d'una base de dades que recull els treballs publicats a les 68 revistes de referència més importants en els àmbits de l'econometria, l'economia, l'estadística i les finances, per al període 2004-2008.

En aquesta classificació mundial, la UPF se situa al lloc 35è: és la primera universitat de l'Estat, i està entre les deu primeres universitats europees, concretament en el setè lloc. La segona universitat millor puntuada a escala estatal és la Universitat Carlos III de Madrid, que ocupa el 52è lloc, seguida de la Universitat Autònoma de Barcelona, que es troba en la posició 88 del rànquing.

Atenent els deu primers classificats en el rànquing mundial, s'evidencia que està clarament dominat per les universitats nord-americanes, concretament les de Harvard, Chicago, Nova York, Califòrnia a Berkeley, MIT, Stanford, Pennsilvània, Northwestern i Colúmbia per aquest ordre, a més de la London School of Economics and Political Science (Regne Unit) que, situada a la vuitena posició, és la primera universitat europea classificada.

GUARDÓ PER A DUES DOCTORANDES

Elena Sánchez Montijano i Rocío Faúndez García, doctorandes del Departament de Ciències Polítiques i Socials, així com també investigadors del Grup de Recerca Interdisciplinari en Immigració de la UPF, van aconseguir el primer Premi per a Avenços en el Coneixement de la Immigració que atorga l'Institut de Estudios sobre Migraciones de la Universidad de Comillas -ICAI/ ICADE- (Madrid).

El premi els ha estat atorgat pel treball "Migración laboral temporal y circular (MLTC) y codesarrollo: estudio de caso de una articulación posible", dotat amb 2.100 euros, i la publicació del treball a *Revista Migraciones*.

La base empírica del treball de Sánchez i Faúndez prové d'un estudi de cas centrat en la iniciativa que, des del 2001, està liderant la Unió de Pagesos de Catalunya amb treballadors provinents, principalment, de Colòmbia.

La migració laboral temporal i circular (MLTC) com a fórmula gestora de fluxos, d'una banda, i el codesenvolupament com a acció que articula la migració i el desenvolupament, de l'altra, apareixen com una de les noves vies de gestió de la migració internacional. La hipòtesi de treball de la recerca és que l'articulació de les dues pràctiques no només proporcionarà sinergies entre els efectes desitjats de l'MLTC i el codesenvolupament, sinó que també produirà sinergies en els efectes no previstos com ara el reforçament dels riscos latents de cada estratègia per separat, així com també noves tensions i déficits.

ANDREU MAS-COLELL, PREMI FRONTERES DEL CONEIXEMENT

El premi Fundació BBVA Fronteres del Coneixement en la categoria d'Economia, Finances i Gestió d'Empreses va ser concedit en la seva segona edició als professors Andreu Mas-Colell, de la UPF, i a Hugo Sonnenschein, de la Universitat de Chicago (EUA), per "estendre i ampliar la teoria de l'equilibri general i establir la teoria moderna de la demanda afegida", tal com assenyala l'acta del jurat. Aquests treballs han contribuït a modelitzar millor el comportament de l'economia en conjunt i, en concret, a interpretar i "mesurar empíricament el comportament del consumidor".

ANDREU MAS-COLELL

L'estreta col·laboració de Sonnenschein i Mas-Colell ha permès als economistes "abordar un rang molt més ampli de problemes pràctics", així com "canviar la forma en què s'ensenya economia a tot el món", va afirmar el jurat. Tant Sonnenschein com Mas-Colell constitueixen un referent per a les generacions d'economistes formades des de les últimes dècades del segle xx.

VISITA D'UNA DELEGACIÓ HOLANDESA AL CRES

Una delegació formada per cinquanta representants de la sanitat holandesa van fer a principis de febrer una visita de tres dies a Catalunya per tal de conèixer el nostre sistema sanitari i incorporar al sistema holandès els punts forts de la nostra sanitat.

A part de visitar hospitals de la xarxa pública i privada, centres de salut d'atenció primària, consultores i el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, van assistir a un seminari impartit per Guillem López-Casasnovas i Pere Ibern, investigadors del Centre de Recerca en Economia i Salut. Els dos professors van explicar als visitants el finançament del sistema sanitari català, l'ajustament de riscos en el finançament de les prestacions sanitàries, els contractes entre proveïdors i asseguradors així com el finançament integrat.

IDENTIFICADA UNA MUTACIÓ QUE INTERVÉ EN LA MIGRANYA

Un treball publicat als *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS) ha identificat una mutació que alleugereix la gravetat dels símptomes neurològics amb aura associats a la migranya, una de les cefalees més freqüents i que produeix un major grau d'incapacitat, que afecta fins al 8% d'homes i fins al 20% de dones als països industrialitzats.

L'estudi ha estat dirigit per José Manuel Fernández-Fernández, investigador del Laboratori de Fisiologia Molecular i Canalopaties del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS), en col·laboració amb investigadors de la Universitat de Barcelona i de l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron.

Aquest rellevant treball ha identificat per primera vegada un gen que modifica el quadre clínic de la migranya hemiplègica familiar. L'estudi suggereix que el gen que codifica per al canal P/Q (CACNA1A), depenent de la mutació que presenta, pot esdevenir un agent causal de migranya si la mutació determina un augment en la seva funció o, per contra, pot esdevenir un element modulador de l'afecció, com és el cas de la mutació identificada en aquest treball.

La recerca ha permès també identificar un nou element estructural de regulació del canal de calci P/Q, que és essencial perquè es produeixi la neurosecreció. En definitiva, tot apunta a la possibilitat de trobar una nova diana terapèutica per al tractament de la migranya.

EQUIPAMENTS DE QUALITAT PER A L'ERA "POSTGENÒMICA"

La nova biologia necessita més que mai equips capaços de proporcionar gran quantitat de dades amb molta precisió. El 3 de febrer es va organitzar una presentació adreçada a mitjans de comunicació especialitzats en ciència, amb l'objectiu de mostrar la rellevància dels equipaments i els serveis científics i tècnics de què disposa el CEXS, alguns dels quals comparteix amb el Centre de Regulació Genòmica, centre adscrit a la UPF.

MICROSCOPI ÒPTIC PER A L'OBSERVACIÓ DE MOSTRES VIVES

En l'anomenada era "postgenòmica", aquests sofisticats equipaments són indispensables per avançar en el coneixement. Perquè un centre de recerca arribi a ser competitiu internacionalment, calen bons investigadors i també una important inversió en infraestructures modernes d'altres prestacions tecnològiques.

Aquests serveis són una eina imprescindible per als centres de recerca que integren el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) i la seva alta qualitat i modernitat —algunes prestacions són úniques al nostre país— fa que siguin sol·licitades també per altres grups de recerca de Catalunya i l'Estat.

NOVES TECNOLOGIES PER A LA MEDICINA PERSONALITZADA

Un sistema informàtic per al funcionament, gestió i explotació de dades genòmiques per a la medicina personalitzada ha rebut un ajut InnoCash de la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia (FECYT) de 500.000 euros.

Núria López Bigas, membre del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) de la UPF-IMIM, és la investigadora principal, i el projecte compta també amb la participació de l'empresa Sistemas Genómicos.

NÚRIA LÓPEZ BIGAS

El projecte consistirà en la posada en funcionament d'un sistema eficient per a l'anàlisi, la gestió i l'explotació de les dades genòmiques per a la medicina. Els avenços en les tècniques genòmiques, i molt especialment en la tecnologia de seqüenciació de les cadenes de nucleòtids, obre un ampli ventall de possibilitats per al desenvolupament i l'evolució de la medicina personalitzada.

JAUME BERTRANPETIT, ACADÈMIC NUMERARI DE LA RACAB

Jaume Bertranpetit i Busquets, catedràtic de Biologia de la UPF, va ser nomenat el 19 de febrer acadèmic numerari de la Secció de Biologia de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), en un acte solemne celebrat a la sala d'actes d'aquesta institució.

En el decurs de l'acte, el professor Bertranpetit va pronunciar el corresponent discurs d'acceptació, "Rellegint el missatge genètic: gens, genomes, diversitat i comprensió de la vida i dels humans", que va ser contestat, segons que manen els preceptes de la RACAB, per l'acadèmic Lluís Serra i Camó.

Tal com estableixen els estatuts d'aquesta històrica i prestigiosa institució científica catalana, Jaume Bertranpetit, acadèmic electe des del 2007, va ser proposat acadèmic numerari per votació dels acadèmics de la RACAB, en reconeixement als seus mèrits científics com a genetista.

JAUME BERTRANPETIT

ACTIVA, UN PROJECTE PER A LA REHABILITACIÓ DE LA FIBROSI QUÍSTICA

El consorci ActivaA, integrat per la UPF, l'Associació Madrilenya contra la Fibrosi Quística i les empreses Intelligent Software Components S.A. i O2 Health Link S.L., aquesta darrera coordinadora del projecte, va obtenir a primers d'any un Plan Avanza del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, a més de formar part de la xarxa d'excel·lència europea Virtual Physiological Human (VPH).

JORDI VILLÀ

Jordi Villà, director del Laboratori de Bioquímica i Biofísica Computacionals (LBBC) dins del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) de la UPF-IMIM, i professor del CEXS, és l'investigador principal del projecte a la Universitat.

Aquest ajut suposa el tret de sortida d'un ambiciós projecte d'innovació que té com a principal objectiu el desenvolupament de sistemes intel·ligents per al seguiment, a temps real, de la rehabilitació de persones que pateixen fibrosi quística, una greu malaltia degenerativa crònica i hereditària.

El projecte està desenvolupant un sistema de jocs d'ordinador i de sensors remots connectats a un sistema de xarxes socials dissenyat per posar en relació, de manera confidencial i segura, les dades provinents dels dispositius mòbils dels pacients amb els programes de simulació de l'equip d'investigadors i clínics que hi treballen. Una primera experiència amb voluntaris sans es va dur a terme a primers de març amb nens, d'entre 7 i 16 anys.

INTOGEN, UNA INTERFÍCIE PER A LA RECERCA DEL CÀNCER

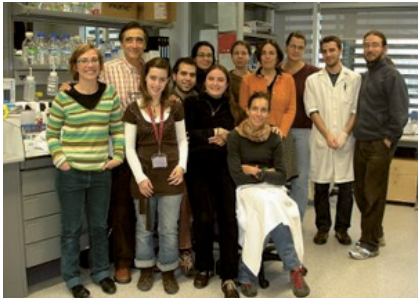
El Laboratori de Genòmica Biomèdica del CEXS, dirigit per Núria Lopez-Bigas, ha desenvolupat un sistema innovador per a l'anàlisi i la integració de gran quantitat de dades de genòmica del càncer.

IntOgen incorpora una interfície web intuïtiva i eficaç dissenyada per ser una eina indispensable per a la recerca del càncer. L'estudi del càncer ha canviat significativament en els darrers anys amb la incorporació de tecnologies d'alt rendiment que permeten identificar un gran nombre d'alteracions genòmiques en mostres de tumors i cèl·lules canceroses. La versió actual del sistema conté al voltant de 800 experiments independents.

L'edició impresa de febrer de *Nature Methods* va publicar un article que descriu aquest nou recurs i el posa a disposició de la comunitat científica a www.intogen.org.

NOVES CLAUS EN EL DESENVOLUPAMENT DEL CERVELL POSTERIOR DELS VERTEBRATS

ELS INVESTIGADORS DEL GRUP DE RECERCA EN BIOLOGIA DEL DESENVOLUPAMENT

Un treball dels investigadors Ferran Aragon i Cristina Pujadas, doctorand i investigadora principal, respectivament, del Grup de Recerca en Biologia del Desenvolupament del CEXS, ha identificat la via intracel·lular Erk/MAPK com l'única via que utilitzen els factors FGF per organitzar la regionalització espacial en el romboencèfal. L'estudi s'ha publicat recentment al *BMC Developmental Biology*.

Durant les primeres etapes del desenvolupament embrionari, el cervell posterior o romboencèfal dels organismes superiors s'organitza de manera transitòria en segments al llarg de l'eix anteroposterior, segments anomenats rombòmers. Es tracta d'un procés de regionalització espacial que donarà lloc al futur sistema nerviós central, adquirint la complexitat final de manera gradual.

Els mecanismes moleculars involucrats en el desenvolupament del sistema nerviós central són una àrea de recerca específica dins del Grup de Recerca en Biologia del Desenvolupament, en què Cristina Pujadas està treballant com a investigadora principal. El seu equip està compost per cinc investigadors, tres postdoctorals i dos doctorands, i ha obtingut finançament de diferents programes competitius de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri de Ciència i Innovació.

BIANA, UN PROGRAMARI DE DADES BIOLÒGIQUES

El 27 de gener, la revista *BMC Bioinformatics* va publicar un article sobre un nou programari desenvolupat pel Laboratori de Bioinformàtica Estructural, equip que dirigeix Baldomero Oliva, dins del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) de la UPF-IMIM.

L'article descriu les possibilitats d'una nova eina al servei de la recerca que ofereix la novetat d'integrar les abundants dades biològiques disponibles fins ara, així com les seves relacions, en una sola prestació.

La interfície BIANA, acrònim de Biologic Interactions and Network Analysis, aplega múltiples fonts d'informació biològica, i allò que la fa encara més interessant és que l'eina és capaç d'inferir, a partir d'interaccions ja conegudes de proteïnes i gens, noves possibilitats d'interacció de biomolècules encara per descobrir. Un valor afegit de l'aplicació és que BIANA utilitza la interfície gràfica Cytoscape per visualitzar i gestionar de manera fàcil i interactiva les dades.

iPHACE EXPLORA L'ESPAI FARMACOLÒGIC

El 15 de febrer, la revista internacional *Bioinformatics*, una de les millors en l'àmbit de les matemàtiques i la biologia computacional, va publicar un article sobre una aplicació web desenvolupada pel Laboratori de Quimiogenòmica, dirigit per Jordi Mestre, dins el Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) de la UPF-IMIM.

Amb el títol "iPHACE: integrative navigation in pharmacological space", l'article descriu les funcionalitats d'aquesta nova eina, que permet explorar d'una manera gràfica l'espai generat per les interaccions dels fàrmacs amb les proteïnes per les quals tenen afinitat.

Aquestes dades són habitualment consultables en llocs web independents; però per poder analitzar aquest gran volum d'informació i tenir-ne una idea global és necessari el desenvolupament de noves eines integradores. Amb aquesta intenció es va desenvolupar iPHACE, que en una primera versió conté informació d'aproximadament 750 fàrmacs vers unes 180 proteïnes diana.

EL PRESIDENT DE PORTUGAL VISITA LA UPF

El 5 de març, Aníbal Cavaco Silva, president de la República de Portugal, en visita oficial al nostre país amb motiu del I Fòrum Ibèric (Fòrum Hispano-Portuguès d'Energia), va visitar les instal·lacions de la UPF al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), acompanyat pel president de la Generalitat, José Montilla; la consellera de Salut, Marina Geli; la vicerectora de Postgrau i Doctorat, Olga Valverde, en representació de la Universitat, i el director general de Recerca, Joan Roca.

EL PRESIDENT DE PORTUGAL (AL CENTRE), ACOMPANYAT DE LES AUTORITATS

La visita es va iniciar a l'auditori del PRBB, amb una salutació expressa als dos científics portuguesos que treballen

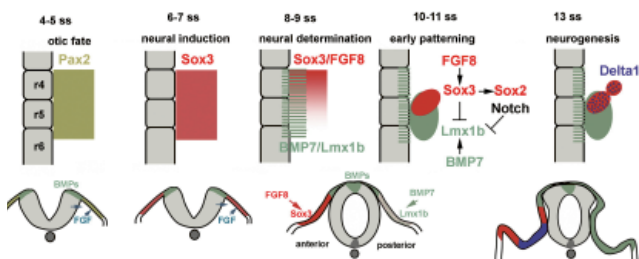
al Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS) de la UPF, els investigadors Rui Miguel Macieira de Faria, de la Unitat de Biologia Evolutiva, i Daniela Maria Oliveira Granda Ribeiro, de la Unitat de Virologia Molecular.

A continuació, Jordi Camí, director general del PRBB, va fer una presentació del Parc i, tot seguit, la delegació es va dirigir als laboratoris de Genètica de la UPF i als d'Assaigs Clínics de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM), centre adscrit a la UPF. La delegació portuguesa va estar integrada per un bon nombre d'autoritats del país.

ELS PRIMERS SENYALS NEURALS DE L'ORELLA INTERNA

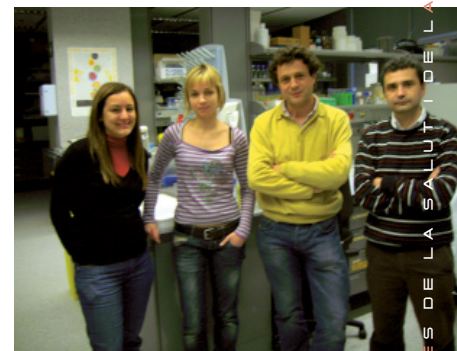
Gina Abelló i Safia Khatri, investigadores del Grup de Biologia del Desenvolupament del CEXS, són primeres coautores d'un treball que ha estat publicat a la revista *Developmental Biology* i que ha estat dirigit per la investigadora Berta Alsina.

Els resultats del treball han posat de manifest que el primer senyal instructiu per a la generació de neurones a l'orella és l'establiment d'un territori amb alts nivells de la proteïna Sox3 induïts per la senyalització cel·lular per FGF8. Igualment, l'estudi mostra que, a diferència del que s'havia proposat per al desenvolupament primerenc del sistema nerviós central, els factors del tipus BMP no influeixen en les primeres etapes del sistema neural de l'orella.

PER QUÈ ES FRACASSA A L'HORA DE DEIXAR DE FUMAR?

Un estudi publicat al *Journal of Neuroscience* i realitzat per investigadors del Laboratori de Neurofarmacologia, que dirigeix el professor Rafael Maldonado, conjuntament amb la Universitat de Stanford (EUA), ha trobat les substàncies implicades en el fracàs a l'hora de deixar de fumar. L'estudi és part de la tesi doctoral que està duent a terme la investigadora Ainhoa Plaza-Zabala, primera signant de l'article, sota la direcció de Fernando Berrendero, coautor del treball.

ELENA MARTÍN, AINHOA PLAZA, RAFAEL MALDONADO I FERNANDO BERRENDERO (D'ESQUERRA A DRETA)

L'experiment ha posat de manifest que les hipocretines juguen un paper important en la recaiguda en l'hàbit de fumar. Les hipocretines són uns neuromoduladors de naturalesa peptídica que intervenen en els estats d'ansietat i en l'addicció. Les hipocretines modulen els efectes que la nicotina exerceix sobre l'ansietat interactuant amb els factors alliberadors de corticotropina (CRF), un pèptid implicat en la resposta a l'estrès, i amb les neurones de vasopressina (AVP) de l'hipotàlem.

ENTREVISTA A CARMEN PÉREZ

PROFESSORA DEL DEPARTAMENT DE TRADUCCIÓ I CIÈNCIES DEL LLENGUATGE DE LA UPF

“L’edició de l’obra de Fabra en anglès la fa accessible al món acadèmic en general, perquè és la llengua principal de la comunicació científica”

La professora Carmen Pérez Vidal va ocupar el càrrec de vicerectora de Promoció Lingüística de la Universitat entre els anys 2005 i 2009. Durant aquest període es va gestar el projecte de traduir l’obra de Pompeu Fabra a l’anglès, al qual va donar l’impuls necessari perquè desemboqués en la recent publicació de *The Architect of Modern Catalan. Pompeu Fabra (1868-1948). Selected writings*.

○ Com va sorgir la idea d’editar aquest llibre?

La idea va sorgir durant el curs 2006-2007, que va estar dedicat a la figura de Pompeu Fabra per iniciativa del rector Josep Joan Moreso. Una activitat central de l’Any Fabra va ser la jornada acadèmica al voltant de la seva obra. Aleshores, un estudiós estranger va contactar amb el nostre Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge, tot demanant com podria accedir a l’obra fabriana, tot i que no sabia català! L’edició en anglès d’una obra selecta de Fabra empresa per la UPF n’ha estat la resposta.

○ Per què encara no s’havia traduït l’obra de Fabra a l’anglès?

Ens ha calgut tenir una visió nova sobre el català, una visió de projecció al món de la nostra llengua i la nostra cultura. Aquell mateix curs enlestíem el nostre Pla d’Acció pel Multilingüisme 2007-2013 (PAM), que es basteix sobre el convenciment del paper central del català a la nostra universitat, al costat de les altres dues llengües de treball: el castellà i l’anglès. La dimensió nova que dins l’equip de govern donàvem al català era la d’una llengua d’acollida dels estudiants i acadèmics que ens visiten, i que els animem a aprendre i usar, i alhora una llengua que volíem projectar arreu del món, en un context de creixent internacionalització. Tot això no hauria estat possible sense un expert en Fabra de

la nostra universitat que en coordinés l’edició, en Joan Costa, responsable de la selecció de textos, i algú que la volgués traduir, sortosament l’Alan Yates, de la Universitat de Sheffield i membre de la Secció Filològica de l’IEC, que ho ha fet de tot cor.

○ Com ajudarà a la difusió internacional de l’obra de Fabra?

L’edició de l’obra de Fabra en anglès la fa accessible al món acadèmic en general, perquè l’anglès és la llengua principal de la comunicació científica. Afegim a això el fet que aquesta edició internacional apareix al catàleg d’obres lingüístiques de la prestigiosa editorial John Benjamins. Tot sembla assegurar que l’estem fent arribar a un públic que, tot i coneixent el sentit i l’abast de la tasca normalitzadora de Fabra, fins ara no la podia llegir de primera mà. Alhora, segurament l’estarem fent conèixer a un segon públic potencial que potser ni tan sols en sabia de la seva existència.

○ Quins coneixements sobre Fabra en podrà extreure el lector?

A les dues breus presentacions, el lector obtindrà una informació general sobre en Pompeu Fabra concretada en els seus pressupòsits, els seus coneixements, la seva metodologia i els resultats que va aconseguir, a més d’una breu informació biogràfica. Els capítols primer i tercer del llibre, a cura del professor Costa, se centren

en aquestes qüestions i presenten el Fabra gramàtic, el lexicògraf, el traductor i l’expert en toponímia i diversitat lingüística. El segon capítol, escrit a dues mans entre editor i traductor, es dedica a la llengua catalana: domini, demografia, comunitat de parla i breu història, tot seguit d’una bibliografia essencial.

○ Quin és el paper de les diferents institucions participants?

La presidenta del Consell Social de la UPF, Núria Basi, va copsar immediatament la transcendència de donar suport al projecte que li presentàvem. Igualment entusiastes van estar en Salvador Giner, president de l’IEC, entitat que havia de cedir formalment els drets per traduir els textos seleccionats, i en Joan Martí, president de la seva Secció Filològica. Finalment l’Institut Ramon Llull compta amb un protocol d’ajuts a editorials estrangeres que publiquen traduccions del català, al qual, indiscutiblement, vàrem poder acollir-nos.

○ Es farà un ús institucional del llibre?

La Universitat ha fet un pas endavant, que ha estat aplaudit per les institucions i els especialistes. El director de l’Institut Ramon Llull, Josep Bargañó, ha afirmat que el nostre llibre li servirà com a carta de presentació del ‘fet català’ tant a l’Índia com a Moscou, per posar-ne dos exemples. ○